

הדרך והספינה

"דף של ספינה נזדמן לי, וכל גל שבה עלי נעניתי לו ראשי!" (יבמות כ"א. - דף הסיים)
 "דף של ספינה" - זהו הדף היומני! (מזן רבי מאיר שפירא זצוק"ל - מחולל הדף היומני)

גלין מיוחד ומורחב לרגל
סיום הש"ס העולמי
 במסגרת לימוד הדף היומני
 ז' טבת תש"פ

מאת -

החינוך והמנהג

מצוות הפרשה במשנתם של רבותינו 'היחן' והמנהג חינוך

סיפור מטלטל

הקלטת שחוללה מהפך

לפתע זה קרה.

מתוך הפינה בחדר הספרים הפנימי הגיח לפתע בחור כבד מימדים אשר אך כיפה קטנה מבצבצת מבין המוני שערו, ובראותו את רבי יעקב החל לרטוט בכל גופו, עיניו דמעו במרה וכל איבריו כבינסיהם השונים, אך עיקר עיסוקו הוא בהלם מוחלט, וכאדם שעוד רגע קט ישתטח מתעלה על הצפת ההיכל ובמהרה נפלטה מפיו שאגה אדירה: רב'ה! רב'ה!

אחר הליט שוב את ראשו בין ידיו, ובכה כביה עצומה ומטלטלת, כזו שרבי יעקב לא ראה דוגמתה שנים ארוכות. רבי יעקב התבונן בבהלה בו ובתויו פניו, ובמהרה זהו, היה זה תלמיד שלמד אצלו לפני שנות דור, כשרבי יעקב היה עוד צעיר לימים ממש, והיה תלמידו בין הראשונים שלימדו אתו תורה.

תלמיד זה, גר אחריו רקע קשה מאוד, ונכח כביה עצומה ומטלטלת, כזו שרבי יעקב ובקושי מתפקדת, עובדא אז גרדה הנהגה כממירית לב ברוח ובגשם, שבשל כך ירד לאן שירד, עד שבקושי ניתן היה להגדירו כ'דתי', באשר אף פחות מכך היה. לכן לא התפלא רבי יעקב למראהו הלא מרנין.

אך לסצנה זו לא התמוגג, התלמיד כמעט חיבקו בחוקה, כשרבי יעקב לא מבין מה זה ועל מה זה. מה פשר סערת הרוח שתלמידו זה נתן בתוכו, עד שנראה שרגשותיו מכריעות אותו לגמרי.

רבי יעקב תפס במרה פיקוד, והוא החל לתעניין אולי יצאה לשתות כוס מים, למען יירגע קצת. או שמא לחילופין יצאה לצאת החוצה לשאוף אויר צח מאווירה הקדום של ירושלים וחצרותיה, אך התלמיד שלל כל זאת, כשהוא מחוה באצבעו שיש לו שתייה מתוקה שהביא עמו, ממנו שיתיה וירגע במקצת. אחר פנה לרבי יעקב: 'רצוני אחת היא. האזן בבקשה לקורות חיי במשך כל הקדושת, ובמהרה תבין גם תבין למה מצוי אני עתה בסערת רגשות כל כך עזה.'

פרק ג

רבי יעקב גרר כסא והתיישב בסמוך לתלמידו, והתלמיד החל לגולל את כל אשר קרהו מעת אשר יצא מהחידר ועד עצם היום הזה:

"כפי שהנך רואה, הרי שאיני נראה כמו שאר התלמידים בכיתתך, כאשר מיד לאחר צאתי מהחידר - כבר בעת שהותי בישיבה קטנה, דוקני מנחה לאלתר, בשל מצבי הרוחני היורד ותופעות הלוואי שנגררו ממנו. בתחילה ניסיתי להתקבל לישיבה נוספת, אך משדוקני גם מנחה וגם מאחת אחריה, חדלתי מלנסות להתקבל לישיבה נוספת.

ובמצב זה הכלל ידוע: כשאין מסגרת ברוה, מידרדרים מידרדר מדחי אל דחי בחיי בטלה ומיאום. ואכן כך קרה עמי, ירדתי מדחי אל דחי, כמעט עד לשאלו תחתית הגעתי. הרי משפחה תומכת לא היתה לי, אף לא חברים מסורים. ומה יעשה הבן והאב? יחטא, כשאין לו כמעט דבר בעולמו. לא משפחה, לא מסגרת ואף לא חבר איתנו!?"

בשלב מסוים כשהוצרתי לפרנס את עצמי, החיליתי לעבוד כקבלן שיפוצים קטן, ידע מקדים בענייני שיפוח וחיודש דירות היה לי מכבר, כתוצאה משעות בטלה ושעימום רבות שהפונע לעניינים אלו מתוך התעניינות ותחביב גרידי. וכשהוצרתי לפרנסה ניסיתי את מולי במקצוע זה.

ההצלחה האירה לי פנים, עשיתי עבודה מסורה ואחרית, ואנשים העבירו את שמי מפה לאותו, עד שאף תפתחתי משרד, ואני מעסיק כיום תחתני פועלים רבים וצוותות איכות הפועלים אשקו זה. בניתי לעצמי בית באחת התעניות והמרוחקים של ירושלים רבתי וחייתי של לבד.

לגומי לבד.

כך שאף אם הצלחתי בחומר ובגשם, וכסף רב היה לי, נפשי ריקנית היתה. בקושי הקפדתי על שלוש תפילות ביום, כמעט התנתקתי מכל הלוחית של אידישקייט וכל הקשר שלי אל הקב"ה היה רפוי ביותר. שלא לדבר על לימוד התורה, מנחה הייתי רחוק ביותר, הן לא התקרבותי אל ספר קודש כלשהו במשך שנים ארוכות, עד שבמהלך השנים כמעט שכחתי מאיזה צד פותחים את כרך הגמ'...

כך חייתי את שנותיי, בחומר ובבלגים עסקתי. אך את נפשי הזנחתי, והיא נשארה ריקה, שפלה ומשתוקקת למשהו עלום ובלתי מושג. עברתי כבר את גיל עשרים, ושום דבר בחיי לא זז באופן חיוני. כך שעל אף שפיקדתי על צוותות של פועלים והצלחתי בתחום הבניה ביותר, הרגשתי בודד מתמיד, ללא אף אדם קרוב בעולם וללא איש סיוע בחיי אישיים.

פרק ד

בשלב הזה אנו מגיעים לליבת הסיפור.

"השנה, שנת תשע"ה, בערב פסח, שענה שכל עמך בית ישראל עסקו בניקיון

היה נראה כאילו הוא נחת זה עתה מהירה, או למצער מאוד מכוביה. ורוח הייתה סוערת ביותר, וכל מראהו זעק בלבול עצום וסערת רגשות עזה...

הסיפור המרגש והמטלטל שעלה בחכתינו, ואנו זוכים לפרסמו בזאת לראשונה הוא אמיתי לגמרי. וניתן אף לאמת את פרטי אצל גיבור המעשה, כדלהלן.

המשפיע הרה"ח רבי יעקב רבינובין שליט"א, הוא משפיע לצאן קודשים ומרעף עליהם טללי טהרה וקדושה כבינסיהם השונים, אך עיקר עיסוקו הוא בהיותו מלמד תינוקות של בית רבן מימים ימימה, והוא שספיר לי את הסיפור המטלטל דלהלן, אשר חוה אותו אישית, והוא היה עד לכל שלבי הסיפור המדהים והמפלא אשר לפנינו.

רבי יעקב בנדיבותו מסר לי סיפור זה בחפץ לב, מתוך אוצר סיפוריו ופניניו, למען פרסמו כאן לראשונה, לחזק את לב בני ישראל ולקשרם בעבותות אהבה אל אבינו שבשמיים ונתורתו.

פרק א

חדש תמוז תשע"ה

רבי יעקב משמש מזה שנים רבות כמלמד תינוקות לילדים רכים שלא טעמו טעם חטא, והוא מלמדם מקרא, משנה ואורחות חיים. בשנה ההיא לימד את שני החומשים האחרונים בסדר חמישה חומשי תורה, ועתה לקראת סוף השנה הוא עומד לקראת סיום לימוד כל חמשת חלקי התורה!

הילדים בכיתתו היו מרוגשים כהוגן עד עמוק נשמתם, כשהם מתכוננים בחדרת קודש אל המסיבה המפוארת אשר נוהגים לערוך לתינוקות של בית רבן והוריהם בסיום לימוד כל חמשת חומשי התורה, הרב"ה לימדם אי אלו יאוגני קודש, אף הפרטים הרלוונטיים מול הספקים והואלם כבר נסגרו, וההתרגשות הייתה בשיאה.

לילה לפני הסיים.

רבי יעקב, שכולו לב והתמסרות מוחלטת לתלמידיו, הנהיג מנהג לעצמו, עוד מעת היותו צעיר לימים, כשנתמנה להיות מלמד תשב"ד באחד מתלמודי התורה המובילים בעיר התורה והחסידות 'ביתר עילית' אשר מצויה היא בינות לערי יהודה הקדומים. שבליל הסיום, הלילה שלפני מעמד הסיום המפואר של כל חמשת חומשי התורה, הרי הוא נוסע אל הכותל המערבי - מקום ממנו לא זזה שכינה מעולם, לפרוך שם בפני קוב"ה ושכינתיה את התרגשותו העזה לנוכח ההצלחה בהקניית כל חמשת חלקי התורה שבכתב לטבעים הצעירים ברוחם ובנפשם, ולזעוק ולהתחנן קמיה למען המשך דרכם שיצליחו בתורה וביראת שמים, ויגדלו מעלה מעלה לאיתעבדי לאלא רברבא.

בתחלת דרכו בלימוד בני יהודה קשת, בקשת של תורה, היתה התרגשותו עזה שבעתים. שכן הוא מעלה מעלה לאיתעבדי לאלא רברבא. לומד עם התינוקות את כל חמשת חומשי התורה ברצף, מהחל עד כלה, והיה הוא מלמדם ופטרום במשך שלוש שנים רצופות, החל מחומש בראשית ופרשיותיו עד לגמר חומש דברים והתורה כולה. לכן היתה התרגשותו מרקעת שחקים, לאן פנה ולא יומא מתרחש אז, שסיימו תינוקות של בית רבן טהורים עם מורס את כל התורה שבכתב כולה!

כעבור שנים מספר שונה הסדר במקצת, והוא היה מלמדם רק חלק מן התורה או רובה, על פי רוב החלק המאוחר יותר, כחומש ויקרא על פרשיותיו המקודשים המעצב שם. כאשר לרווחת המתפללים והמבקרים בכותל, והעמידו הרשויות חרדי ספרים שונים באותו מקום מקודש, כדי שהחפץ אף ללמוד במקום המקודש, יוכל לעשות זאת שם באין מפריע.

אף בשנה ההוא נהג כן. ובתרגשותו שחתם מעצוריים ניש אל הכותל המערבי גופא, ושפך שיח ותחנונים קדם מרן דבשמיא, בכונו על תינוקותיו הטהורים, שכשם שזכו לגמור ולסיים את כל חמשת חלקי התורה, כן יזכו לסיים עוד הרבה ספרים ומסכתות נכבדות, ושיגדלו בתורה וביראת שמים בדרך הוריהם ומוריהם.

פרק ב

בגמרו ואת תפילתו החמה, פנה לשמאלו, אל החלק ברחבת הכותל המקורה בקיורי אוקרות גג, כדי להתאוורר קמעה, בדרכו חלף על פני חדר הספרים המעצב שם. כאשר לרווחת המתפללים והמבקרים בכותל, והעמידו הרשויות חרדי ספרים שונים באותו מקום מקודש, כדי שהחפץ אף ללמוד במקום המקודש, יוכל לעשות זאת שם באין מפריע.

רבי יעקב נכנס פינמה, ונהנה לסקור את הספרים הרבים, את ספרי המשניות החדשים שהעמידו שם, את הש"ס הבהיר והחומש המפואר, וכן כל שאר הספרים.

הבית וסידורו, החלטתי אף אני לעסוק בכך, ובשל כך הזדמן לי שנברתי בכל מגיירתי הישנות, שם מצאתי ערימות של קלטות מהסוג הישן עם הסליל והחוט שאספתי במשך כל שנות ילדותי ונעוריי, החלטתי לסדרם גם כן. אך לפתע נזכרתי שכיהים אין צורך בהחזקת הקלטות עצמן, שתפוסות נפח גדול בארון, כי אם אפשר להמירם במכשיר מודרני ולהדחיקם בתוך דיסק אונקי קטן. כאשר מכניסים את הקלטות לשקע מסוים במכשיר, ובתוך כמה דקות הוא ממיר לקובץ אונקי במחשב באופן מסודר ונאות.

היה זה כאמור בערב פסח, בימים הלוחצים ביותר, על כן החלטתי להניח לעניין, ולהמיר את הקלטות בימים הארוכים והשוממים של חול המועד פסח, שכן לא היה לי מידי הרבה תוכניות מורניות, הרי בודד יישבתי.

קניתי את המכשיר המבוקש, וביום הראשון של חול המועד פסח השתא התחלתי להריק אל תוכנו את הקלטות. היו שם קלטות מכל הסוגים ומכל הזמנים, זמרים שונים, מעמדי קודש והקלטות סתמיות. פתע מצאתי חבילת קלטות מדובקת, 'מסכת סיום חמישה חומשי תורה - י"ח סיון תשס"ב' היה כתוב עליה בלורד שחור בכחב 'ילדותי'. היו אלה קלטות מוקלטות מכל סדר המועד של סיום חמשת חומשי התורה שהתקיים בעודי תלמיד בכיתתך, שענה שממנו בשעה טובה את כל החומש כולו.

התרגשתי במקצת. נזכרתי בשנות ילדותי כשעוד היו לי אילו פינות של סיפוק, הערכה והגשמה. והחלטתי להאזין לתוכן הקלטות לפני שאני ממירם אל תוך המכשיר. טיפ ישן שכן לי בבית המתאים אף לקלטות, הכנסתי אפוא את הקלטות אל תוכן, והתחלתי להאזין אל תוכן. ומשעה שהחלו הקלטות להשמיע את צלילי ניגוני הסיום, עלו במוחי כל אותם מראות קודש שזכנתי להם בשעת מעמד הסיום שנערך בעת היויתי תלמיד בכיתה.

רגשותיי החלו לצוף, וכל הוויית חזרה אחורה, אל ימי ילדותי התמימים ואל השמחה הגדולה בשעת הסיום. המשכתי להאזין לקלטת בשקיקה רבה. בנקודה זו נשמעו דברי הברכה מפין - המלמד, בגודל חשיבות לימוד התורה לתינוקות של בית רבן, ובחשיבות סיום חלקי התורה. דברותיך קרעו את אטימות ליבי, חדרו עמוק אל תוך תוכי, ורגשותי גאו ככל שהמשכתי להאזין לקלטת, לסיום, להווייה שנשבה ממנו ומנגונו.

בסיים הייתי מותש מהתרגשותו. כבר שנים לא הייתי מצוי בטלטלה כה גדולה. הרי ליבי - לב אבן היה, עקב מצבי הרוחני היורד. אך לשמע הקלטות - באורח פלא, גאו רגשותיי ועלו עד למעלה ואחרי, כאילו התעוררתי מחלוט רע ואורן.

ההתרגשות מהסיום הביאה לי להבנה שאני חייב לשחזר את אותו סיום שוב.

פרקה

כך שלאחר שנגרעתי מהתרגשותי הפתאומית אמרתי לעצמי ביתר בירור, 'אם כל כך התרגשתי, ונפשי נתמלאה סיפוק ואושר מזיכרון מעמד הסיום, הרי שחייב אני לשחזר התרגשות זו ולזכות לחוש שוב באושר ובסיפוק המתוק הזה'. על המקום קיבלתי על עצמי לעשות סיום נוסף, לראשונה בחיי מאז הסיום של חמשת חומשי התורה, אך הפעם לא על חומש, כי אם על מסכת שלמה של גמרא. בחרתני איפא להתחיל תיכף מידי ללמוד מסכת ביצה!

למה בחרתי מסכת ביצה? התשובה היא שמישום מה חשבתי אז שהיא המסכת הקלה ביותר, לא יודע למה, אבל כך שכן במוחי, למעשה אמנם גיליתי שהיא מסכת לא קשה, אך גם לא קלה. מסכת תענית למשל, קלה ממנה בהרבה. אך בשלב ההוא צלצל מסכת ביצה בראשי, והחלטתי ללמוד את כל המסכתא, מהחל עד כלה בהבנה, ולגמורו עד היסוד. כך שבסיימו ישוחזר אף התרגשות זו של סיום חלק חשוב בתורה!

נכנסתי לבית הכנסת, וניגשתי אל ארון הספרים, אך נסוגתי אחור, מפלס הבושה עלה בתוכי. הן זה שנים שלא פתחתי ספר בבית הכנסת בו ביקרתי. התביישתי להתחיל לפתע פתאום ללמוד בהתמדה. אף לרכוש מסכת ביצה חדשה לא עלה בידי, שכן חנויות הספרים סגורות על מסג ובריה בימי חול המועד.

היצר חשב שהוא ניצחני, שכן האין אתחיל את המסכת והאסיימה, אם אפילו ספר אין ביד, אך לא התיאשתי. הרצון בער בקרבי, והתרגשותו שהחלה עם שמיעת הקלטות הוסיפו דלק לרצון זה, לקחתי לידי מדרוך טלפונים ופניתי למדור הגמ"חיים, בסיימו יצרתי קשר עם גמ"ח להשאלת ספרי למוד באזורי, ואצתי רצתי ליטול את המסכת, הללו השאילי לי אותה בחפץ לב, ואני התנפלתי בבית על הגמרא, כהתנפל הרעב על פירורי בייסקוויט לאחר ימים של צום!

החילותי ללמוד כל יום לא קטע קטן, כעמוד גג' בערך. אך ידיעותי בלימוד היו דלים ביותר, הרי עברו שנים בהם לא התראיתי עם צורת ספר יהודי. הלימוד היה די קשה, נעזרתי אף בספרי עזר ובגמרות המבוארות. ובמשך כל הזמן, על אף הנסיונות והקשיים, כמו גם הטידיות השונות, החזקתי מעמד בלימוד הגמרא, כאשר כל העת מרחפים ניגוני הסיום המתוקים וההתרגשות הנלווית אליה באוויר, והם שמסייעים אותי להחזיק בקבלתי, ולדרור במלוא העוצמה

בלימוד הגמרא, כדי ליגמור את המסכת ולחוש שוב את הסיפוק וההתרגשות המתוקים כל כך.

פיקו

כך למדתי ולמדתי, בהיחבא ובאין רואים, את כל מסכת ביצה, כאשר בשבוע האחרון גמרתיו עד לאחת! התרגשותי גברה ככל שקרב ובא הדרך האחרון, כאשר לאחר שסיימתי את כל המסכת גמרתיי אומר לחגוג אף את הסיום וההרגשים הנובעים מכך בצורה דיסקרטית וצנועה הרחק מעין רואים, רק ביני לבין מי שבראני! לאור זאת קבעתי בנפשי שהמקום המתאים ביותר לערוך סיום מעין זה הוא בכותל המערבי, שרדי בית מקדשינו, מקום בו רק אני וקוב"ה נוכל לשמוח ולהתרגש, באין רואים וללא התערבות בני אנוש אחרים.

ואכן, כך עשיתי. הלילה מיד עם סיום העבודה פניתי החתונה וקינתי שתייה ממותקת עם עוד אי אילו תופינים, והגעתי הנה אל הכותל המערבי לחגוג את שמחתי הגדולה בסיום מסכת לראשונה בחיי. חיפשתי בכל הרחבה פינה צנועה בו אוכל לפרוק את התרגשותי העזה, ומצאתיו בגומחת הספרים הלזו, שהיא מעין חדר לפנים חדר. התיישבתי בפינתו זו והיחלתי ללמוד את הקטע האחרון של המסכת כדי לערוך את סיומי הצנוע. התרגשותי גאתה שחקים, לא האמנתי שאני הוא זה שזכייתי עתה לסיים מסכת, ולא רק בגייסא, כי אם בהבנה ובחיט!

מחשבותיי הפליגו אל ימי ילדותי, אל מעמד הסיום של חמשת חומשי התורה שהעניו עירי ילדים רכים וטהורים. מראות הקודש של סיום זה חזרו אלי באחת. אף את קולך - קול הרב"ה כמו שמעתי בתוך תנוכי אונני.

הן רגשי הסיום ההיא הפעם הראשונה אל בית היין - זהו יינה של תורה, כשלאראשונה בחיי הנני מרגיש המאושר שבאנו. המוספיק בסיפוק שאין כמוהו, והמובחר במין האנושי. שכן אינו דומה יהודי שלא סיים מסכת מימיו, ליהודי שסיים זה עתה מסכת בהבנה מלאה לראשונה בחייו!

ובעודי באמצעו של שיחזור הסיום מימיו ילדותי, כאשר מחשבותיי ורגשותיי משתוללים בערבוביא, מופיע לגנז עיני - לא פחות מאשר - - -

אתה!

הרב"ה שלי!

הרב"ה שערך איתנו את הסיום המופלא והבלתי נשכח!!

הרב"ה שאת קולו וגיגותיו דמיינתי כעת בתוככי ליבי, הנה הוא לפני במלאו הדרו!

הרגשתי שאני הוזה מרוב התרגשות!

שהרב"ה שסיים עמנו את החומש בשעתו, שגרם אצלי למהפך הכה כביר, אחרי עשרות שנות ניתוק מהתורה הקדושה, יופיע לפני בגומחה הצרה והפינימית ברחבת הכותל, בדיוק בשעה בו אני מסיים לאור כך מסכת לראשונה בחיי!

היתכן שזה אכן הוא???

וכי לא הוזה אני???

אך משהתבוננתי שוב ושוב, הסקתי שאכן זהו אתה!

רבי יעקב רבינוביץ, הרב"ה האהוב שערך את הסיום איתנו ועימנו, לא ניתן היה להתבלבל. חישבתי שאני עומד להתעלף על המקום, בשלב הזה פניתי אליך בשאגה האדירה, רב"ה! רב"ה! התרגשותי גאתה שחקים ולא יכולתי לעצור!

לאחר מכן הסקתי שללא ספק זהו הארה מן שמיא, שבדיוק בלילה בו אני מסיים את המסכת הראשונה בחיי לאורה של סיום החומש בשנות ינקותי, מופיע הרב"ה שערך את הסיום ההוא. זהו ללא ספק את נמופת שאכן הקרבן שלי רצוי ואהוב. שהקב"ה שש ושמח עם סיומי עד ששלח עד לכאן אף את הרב"ה בכבודו ובעצמו!"

פיקז

רב יעקב התרגש עד דמעות, לזאת לא ציפה כלל. אך הוא מיהר להפתיע את תלמידו עוד. "דך על". פנה אליו, "שלא רק שאני הוא הרב"ה המסיים, ססיים עמך את החומש בשעתו, אלא עומד אני אף עתה בלילה שלפני מעמד נוסף, בדיוק כמו ההוא, שיום חמשה חומשי תורה עם התלמידים מהמחזור הנוכחי!"

כאשר זהו הסיבה שבאתי הנה לבקר בכותל המערבי להפיל תחינה ובקשה קדם הקב"ה שיצליחי בכל הדרך, ושיצליחו התלמידים כולם בתורה, במצוות ובמעשים טובים.

ובדיוק בלילה הזה, לילה לפני הסיום, הנני פושג לא אחר מאשר - אותך, כשהיך עורך את הסיום המופלא שלך, נגמרת גם הסיום ההוא שערכנו לפני עשרות שנים!

היש לך השגחה פרטית וסגירת מעגל גדולה מזו!

האין זו הארת פנים מן שמיא שאכן דרךך רצויה ומקובלת, וכי מעתה ואילך תעלה אך מעלה מעלה בתורה במצוות ובחיים האנושיים!?" נטע רבי יעקב את התקוה שוב, ועודדהו כהנה וכנהנו עוד ועוד.

מתוך שמחה הדרתית ומשותפת נפרדו שניהם, תוך הבטחה לשמור על קשר.

רבי יעקב לא עצם עין כל הלילה ההוא. הרגשותו גאו בו בעוד, הוא ראה בסיפור את יו"ד ר' בצורה המובהקת ביותר. למרותו אף סיפר זאת במעמד הסיום לפני עשרות הוורים, כשעניי אינה נותרת יבשה לנוכח ההשגחה הפרטית והמובהקת!

בינתיים, התקדם התלמיד והחליט ללמוד את הש"ס מההתחלה. כשהחל ללמוד מסכת ברכות בתקווה לסיימו במרהר. את הסיום על מסכת זו ערך בסעודה מפוארת, תוך שהוא מזמין את רבי יעקב לדרוש שם ברבים ולפרסם את הנס. אף קבע שיעור גמרא במשרדיו השונים, תוך ציון לכל פועל שהוא מעסיק שישתדל להיכנס כל יום אל השיעור, להתחבר במקצת אל השאלטר הרחוני העז מכולם - דף הגמג הנצחי.

כן התייצב מצבו אף בשאר העניינים, כשהוא מקים משפחה במרהר, ואף נולד לו ילד, כשרווח מפעמטת בקרבו שילד זה יגדל ויצמח לאילנא ברברא, וילמד לא רק את מסכת ביצה וברכות, כי אם את כל הש"ס כולו על ס"ג מסכתותיו במרהר!

כשכל הפלא הזה קורה, קורם עוד וגידים ושודר עצמות אך ורק בזכות מעמד הסיום ההוא שנערך בעת היותו יניק בשנים הדנית!

פיקח

כ'אשר התבוננת ומוסרי ההשכל העולים מסיפור מטלטל זה', שח לי רבי יעקב. 'רבות הן, לא ניתן להקיף את כולן. אף ללא ספק שנים מזדקרות בבירור.

האחת - האיך שהסיום אף שנערך בעת היותו יניק ביותר, עם כל זאת חדרו מים שקטים אלו כל כך אל ליבי, עד שהם אלו שגרמו למהפך, מה שלמדמ על חשיבותו גיל היניקות, בו ניתן לקבוע עולמות עד לאין שיעור!

השניה. והיא התובנה הקשורה לימים אלו, בהם מסיימים כלל ישראל את הש"ס במסגרת הדרך היומי, ונערכים מעמדות מפוארים בכל אתר ואתר בהשתתפות רועי האומה, מרגן ורובגן שליט"א, ראשי ארצי ישראל ובקהל רב, תוך השקעה מרובת ממון בכל מעמד ומעמד עם תזמורת מרובת נגנים, דרשות מעורירי לב ויצמב' בלתי נגמור.

וישנם התוהים. מה פשר כל אלו? וכי לא די בסיום שקט בבית הכנסת השכונתי לאחר השיעור היומי עם 'לעקח ובראנפך'?

והתשובה, לאור סיפור זה הוא: לא!

אין ברידה. כדי לייקר את התורה בעיני ההמון בכלל ובעיני הנוער בפרט. אין כמו מעמדות אלו כדי לייקרב ביותר. כאשר בעקבות כל מעמד ומעמד מתעוררים רגשות הלב, ורבים מצטרפים אל סדר הדרך היומי מחדש, כמו שמעידים ראשי הארגונים העוסקים בהפצת הדרך היומי, וכך תרבה תורה בישראל יתר ויותר!

כאשר לפני הכול, ואחרי הכול, יש לזכור שאין תכלית מעמדים אלו לרוומם אנשים שונים. לא! תכליתם היא אך לרוומם את התורה, לרוומם את עצי החיים ולומדיה, ולקבוע בנפשינו פנימה להסב את רגשות הלב אך ורק סביב עצם הלזו שבשלו אנו קיימים! - - -

התורה הקדושה!

כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה!

שישו ושמחו בשמחת התורה

כי היא לנו עוז ואורה!

התעמק וקנה!

כך ישב ולמד כל הלילה כולה, בלא ליתן תנומה אפילו מועטת לעפעפיו, כשהוא קונה בכך מסכתות שלמות על הסוגיות הקשות שבה בקנין חזק שאין כדוגמתו!

הפלא הגדול

כאשר הפלא היותר גדול הוא, שלמחרת ביום הששי לא הורגש עליו כלל עובדא זו שנגשאר עד בלילה שלפניו. כאשר לאחר גמרו את המבחן - אותם הצליח באחוזים גבוהים, אפילו גבוהים עד למואד - לא היה משנה את סדרו כדי לפרוש לחטוף תנומה, כיאות למי שהיה ער כל הלילה. כי אם להיפך, היה מתגבר כאיר ביותר, ופונה לבית המדרש בישיבה, כשהוא מנצל גם את שעות היום להתנמדה ודביקות בתורה הקדושה ובאותיותיה.

כשעל דא אמרו: אברך הנשאר ער בלילה שלפני מבחן, ובפרט מבחן על דפי גמ' קשים - מצאנו. אך אברך שעל אף היותו ער בליל שישי לפני המבחן, הרי הוא ממשין ביום שלאחריו, ביום השישי בסדריו במרגץ מוגבר ובדביקות איתנה בתורה, חרף היותו חסר כוח, זאת לא מצאנו זולת בר' נתן המתמיד. ששבר מוסכמות בלתי שביות בדרכו בהתמדת התורה פעם אחר פעם!

מלחמתה של תורה

כאמור, התווה לו ר' נתן חיזוק נוסף לעצמו, למען יעמוד חזק ואיתן בלימודו זה, בהיבחנו על דפים אלו במסגרת הארגון הנועד בהפצת התורה "דרשו". כאשר כל חודש, בעקביות והתמדה רבה, יהיה נבחן על כל שלושים דפי הגמ' שלמדו במשך החודש, על שלל סוגיותיהם!

כאשר ר' נתן מתמיד ועקבי בבחינותיו אלו בימות הקיץ כבימות החורף, וכך החל ממסכת ברכות, עבר למסכת שבת הארוכה, בהמשך למסכת עירובין על דפיה המורכבים, וכן כל המסכתות כולם, יומא, ביצה, יבמות, גיטין, קידושין ושלוש הבבות!

רוב הש"ס!

את כולם למד, שינן וגרס הדק היטב מתוך דביקות איתנה בקוב"ה וותרותו!

ועל כולם נבחן!

דו"ח ארגון 'דרשו'

לאחר פטירתו בדמי ימיו שלחה הנהלת ארגון 'דרשו' מכתב תנחומים מרגש, אליו צירפו אף את רשימת המבחנים אשר זכה לערוך.

העיין וההתבוננות ברישימה זו מכה אותנו בהערצה עזה נוכח התמדתו, וגם בחלישות הדעת לנוכח עוצם השגותיו.

וזאת לנוכח כמות המסכתות שהספיק ר' נתן בחייו הקצרים והמתומצתים ללמוד, לחזור ולשנן. כמעט את רוב ש"ס - כל סדר מועד, כל סדר נשים ורוב רובו של חלק נויקין. החלק העיקרי בש"ס, את כולם למד ושינן, ואף נבחן עליהם בעקביות ובתמידות.

ראו לאלו גבהים הצלחי להתעלות, ואלו קניינים בתורה אפשר לקנות בעקביות ובהתמדה!

עד כמה זה מחייב כל אחד מאיתנו...

המבחן המסכם...

אך מה שמפתיע עוד יותר מהעיין ברישימה זו קשור ל'מבחן המסכם'.

מבחן מסכם מהו?

בארגון דרשו קיימת אפשרות של עריכת 'מבחן מסכם' על 120 דף של ארבעת החודשים האחרונים, נוסף על המבחנים החודשיים!

והנה בתחילת הרשימה אינו מופיע שהוא נבחן במבחנים מסכמים אלו, כי אם רק את המבחנים החודשיים של שלושים דף בעקביות מרשימה.

אך לפתע, באמצע הרשימה אנו מבחינים כותרת חדשה - 'מסכם 9', 'כתובות מזו - נדרים כה' והתארך: ט"ו באב תשע"ה.

מה התרחש בשלב הזה שגרם לו לר' נתן להיבחן אף את המבחן המסכם, מה שלא עשה בחודשים הקודמים? ומה מיוחד כ"כ בעובדה זו?

מידה על כ"ב השנים שלא היה יעקב עם אביו יצחק, ולא שימשו אז.

ובקצת יותר מעשרים ושתיים שנה מספיקים ללמוד את הש"ס במסגרת הדרך היומי של דף ליום, שלוש פעמים ככה. ולא רק זאת אלא שבמחזור של עשרים ושתיים שנה נמצא שעוסקים במלאות הש"ב שנה בדיוק היכן שאחזו לפני עשרה ושתיים שנה. שהרי שבע שנים ומחצה אורך לימוד הש"ס כולו, הכפל שלוש פעמים שבע שנים ומחצה תגיע לתוצאה של יותר מעשרים ושתיים שנה. כשנמצא שבמלאות עשרים ושתיים שנה וקצת יותר מגיעים בדיוק לנקודה בה אחזו לפני כ"ב שנה'.

'אכן כן'. סיים הויז'נציע'ר רב"ה. 'זהו מה שמסר יוסף הצדיק סימן לאביו באיזו סוגיא עסקו כשפרש ממנו. ברצותו לרמז לו שעתה הוא עוסק בדיוק באותה סוגיא שעסק עמו כשפירש ממנו, שהרי עברו כ"ב שנים, ובאשר לומד הוא את הדרך היומי תדיר, הגיע שוב לנקודת המפגש עם סוגיית עגלה ערופה כעבור שלושה מחזורים.

על כך אמר יעקב אבינו: 'אם יוסף עסק בסוגיא זו עתה, ועדיין לומד הוא דף היומי כסדרו, אות היא שאנך יודך יוסף חי' וכי הוא מושל על כל ארך מצרים ביצרו. יהודי כשר וישר הוא!!

ללמדך כמה גדול כוחו של לימוד קבוע ותמיד!

^[1] מלחמת תורה

בקיצע'ר

תמצית המצוה דלוי מתוך ספר החינוך

הדף היומי

בגשנתו אל המלאכה להו"ל גליון מיוחד הרגל סיום הש"ס במסגרת לימוד הדף היומי, אמרנו בל קופח מדור זה, החביב בעיני רבים, ועל כן אמרנו נסקר את הדף היומי, היצירה הכל כך מופלאה, שכבשה את כל שדרות העם היהודי, החל מן בני התורה והיושבים על מדין הלומדים אותו בעיון ובהבנה רבה עד לשאר יהודי עם ישראל הקובעים את לימודם בסדר הדף היומי כל יום חוק ולא יעבור בדביקות איתנה, אף במסגרת מדור זה על שורותיו הקבועים.

כדלהלן.

הענין: לימוד דף גמ' אחד ומאחד בכל יום!

זוהי תמצית אפה של ה'דף היומי', במסגרתו לא רק שלומדים דף גמ' בכל יום מדפי הש"ס, כי אם דף זה מסובב את העולם כולו על כל יהודיה ופזרויה.

וכפי שהפליג הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל בחזונו הנודע, בעת קריאתו להמונים להצטרף ללימוד הדף היומי מידי יום ביומו חוק ולא יעבור, כך: 'הנה יושב לו יהודי באירופא והוא לומד את הדף היומי, דף מסוים במסכת ברכות, הוא מעיין בו, שוקע בו, וכל מעיינותיו באותו יום סובבים אך סביב דף זה. כך כל יום ודפו הקבוע. והנה הוצרך אותו יהודי להפליג לארצות הברית אשר באמריקה, עולה הוא על גבי הספינה וגמרתו בידו, הן צריך הוא ללמוד כל יום דף קבוע מגמרא זו, הרי זוהי חלק תממצית נשמתו.

יושב הוא בספינה ולומד את דפו כל יום, ומיד בבואו לארה"ב, מה עושה היהודי? תר הוא אחר בית מדרש, לפגוש שם את יהודי המקום. והנה נכנס הוא לבית המדרש, ובפינה רואה הוא כמה יהודים מקובצים, מאזינים הם לשיעור בגמרא, מטה הוא אוזן לנאמר, ומה נפלא הדבר! באוזניו מצטלצלות אותן סוגיות שהגה בהן בבוקר זה. 'לומדים הם את הדף היומי! את אותו דף שלמדתי היום! את אותו דף היומי שהחילוני ללמוד בעת יושבי ביבשת אירופא, הוגים יהודי ארה"ב ביבשת אמריקה! מה נפלא הדבר!' וכמה מתרונן הלב למראה זה! וכי יש לך אהדות יהודית גדולה מזו?" סיים רבי מאיר שפירא בפאתוס!

המקור: ישנם הרבה שהציעו רעיון גאוני בפשטותו זה. אך ללא ספק התקבל הרעיון על"י כל שדרות העם היהודי, בהכרזה ההיסטורית של מרן רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל בכנסיה הגדולה הראשונה של 'אגודת ישראל' בפולין ובתפוצות.

כאשר על גבי בימה נכבדה זו, בהתאסף ראשי עם כמרנן ה'אמרי אמת' מגור, הרה"ק מטשורטקוב, ה'חפץ חיים' ועוד, יחד שבטי ישראל עם אלפי אלופי עם ישראל מכל הארצות והעדות, הכריז מהר"ם שפירא מלובלין, בתמיכתם הנמרצת של מרנן ורבנן זי"ע שעודדוהו להכריז חזון זה ברבים בקולו הוא, על תוכניתו המהפכנית, שתשנה את סדר היום של כלל ישראל לצנח: סדר הדף היומי! במסגרתו ילמודו כל כלל ישראל דף אחד, מיוחד ביחד!

ואכן אימצו צירי הכנסייה והקהל הרחב את התוכנית המהפכנית הלוז.

כאשר ניתן לשער שאף הנוכחים בכנסייה הגדולה הלזו לא שיערו שהם מניעים בכך את משק כנפי ההיסטוריה, כאשר בהסכמתם זו, שינו המה את פני העם היהודי לדורות עולם. כאשר הדף היומי קנה אחיזה כל כך איתנה בסדר יומו של כל יהודי באשר הוא, ובפרט הקובעים עיתים לתורה, עד שנראה לפעמים שאיתנותו דומה לשלוש התפילות שאנו מתפללים בכל יום, כאשר יהודי הקובע עתים לתורה יודע שהבסיס עליו הוא נשען במשך שעות היום הם ג' התפילות שחרית, מנחה

גליון מוגדל ומורחב זה נודב ע"י

המג"ש
החפץ בעולם שמו הטוב
המסיים את הש"ס זה פעמיים!

אשרי מי שעמלו בתורה!

נשמח לשמוע תגובות, הערות והארות:

0678-854-054 או 0577@4146577a41

כמו"ז ניתן לקבל את הגליון בקביעות ע"י שליחת בקשה לדוא"ל.

גליון החינוך והמנחה יוצא לאור אחת לשבועיים,

הגליון הבא יצא א"ה לקראת **פרשת שמות תש"פ** ה'בעל"ט

תפילת שמונה עשרה

התשובה היא... עיתוי התארך!

שכן ביום י"א תמוז תשע"ה, כחודש ימים לפניו, חגג ר' נתן את יום חתונתו ושמחת ליבו, והנה אך כעבור חודש ימים, בט"ו באב, בשיאים של ימי בין הזמנים הרי הוא מגיח עם 'מבחן מסכם'!

כך שבחודש הראשון לאחר חתונתו, שעה שכל אברך במצבו עסוק עד למעלה ראש בהשתלבות במציאות החדשה של חיי נישואים ומצות 'קפי יהיה לביתו', מוצא ר' נתן זמן ומקום ללימוד התורה בעמקות, כאשר לא רק שאינו פוחת מלימודו בחודש זה, אם ההיפך, מגביר הוא חיילים לתורה ולתעודה, כאשר מלבד היבחנו במבחנים החודשיים הרגילים, הינו מוסיף על הראשונות ועולה מדרגה נוספת בהיבחנו על 120 דפי גמ' מהמסכתות הקשות בסדר נשים בבת אחת והבצלחה מרובה!

מלחמת התורה

כאשר המשמעות רבה היא, שכפי שהדברים נראים, הרי שפרויקט גדול לקח ר' נתן על עצמו, שבחודש שיתכן שיטבל תורה, בשל הטירדות הרבות סביב החתונה והמסתעף, הרי שלא רק שהוא ישתדל שלא ייתרנו כמלא נימא, אלא אף יחזיר הוא מלחמה שעה, במידה כנגד מידה, בהוספת התמדת התורה באופן מבחיל, בהכנה לקראת מבחן ענק על 120 דפים שלמים!

כאשר לכן החליט בנפשו להבחן דווקא בחודש זה לראשונה בחייו מבחן מסכם של 120 דפי גמ'!

לאמור: 'לא רק שלא אבטל בחודש מבולבל זה מלימודיי הקבועים ומההתעמק בהם. כי אם ההיפך, אגביר את המסירות לתורה, ואשבור את הקרת הזכוכית בהיבחיני אף על המבחן המסכם, על אף קשייתו!'

ואין הסבר אחר למקרה הזה של מבחן ענק שהוא עורך, חודש בלבד אחרי חתונתו. רק הסבר זה!

מלחמתה של תורה!

והוא הצליח במלחמתו - מלחמת התורה. הוא הצליח במבחן, ובמלחמתו הכבירה עם היציר!

גירא בעינא דשטן

כשמעמיקים עוד ברשימה, אנו שוב מופתעים ודהמים ביותר. כאשר אנו מוצאים שאף את שאר המבחנים המסכמים ביצע בעתות לחץ ומתח דווקא, או בזמנים של מצוקה וייסורים. כמו אמר לשטן ולמלאך המוות: 'אירא בעיניך השטן, אחזיר מלחמה שעה, ויהי מה!'

כך אנו מוצאים שנה אחת קדימה. בט"ו תמוז תשע"ו משתתף הוא שוב במבחן מסכם. 'מסכם 12' על מסכתות קידושין ובבא קמא, מבחן מסכם שני במספר שהוא נבחן.

מה הפעם? לאיזו מלחמה התכונן?

ובכן, הניתוח הראשון שעבר ר' נתן לאחר שגילו את הכאבים בבטנו התקיים ביום י"ז תמוז תשע"ו!!!

יומיים לפני. לא עוזב ר' נתן את התורה, הוא עמל ויגע, מתמיד ומתעמק בה. בורח הוא אל סם שיקויי של 'לולי תורתך ששעונו...'. ומשתתף במבחן נוסף על 120 דפי גמ'!

120 דפי גמ' כתשובה לנסיון הקשה שהוא עובר בתקופה זו!

וכן בהמשך. בדיוק בתקופה הקשה בחייו. בתקופה אפופת ייסורים, יגון ואנחה. אנו מוצאים את ר' נתן מתחזק מנגד, קושר את עצמו בקשר עד וחזק יותר במקור חיותו, ונבחן על מבחנים מסכמים בתדירות גבוהה יותר מאשר בתקופה הקודמת.

כך ב"ז חשון תשע"ז הוא מופיע שוב עם 'מסכם 13' על חלקים ממסכתות בבא קמא ובבא מציעא.

ועל אף שהתקופה, תקופה קשה מנושאו הוא בחייו. שעה שהוא סובל ייסורים ומרורים, אין הוא עוזב את התורה. ההיפך, משקיע הוא את עצמו בסוגייתיה המחכימות של שלושת הבבות יותר יותר, והמה מרגיעים אותו במקצת כשיקוי מרפא פלאים!

וכך בהמשך. ב"יט באדר תשע"ז. פחות משנה לפני פטירתו ר' נתן מגיח שוב בעזות דקדושה עם 'מבחן מסכם 15' על כמעט כל מסכת בבא בתרא על שלל דפיה המורכבים!

שימו לב אל הנשמה, נשמתו של ר' נתן, גופו כמעט אינו קיים, הייסורים והמחלה עושים בו שמות. אך הוא בשלו. את מלחמתה של תורה הוא עורך בלי פשרות!

בזכות הדף היומי

כך השלים ר' נתן, על אף כל הקשיים, כמעט את כל הש"ס כולו לפני עלותו אל בית דין של מעלה בגילו הצעיר כל כך!

וכל זאת ---

בזכות הדף היומי!!!

דף של ספינה

כך דרש מרן הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל מחולל הדף היומי (מובא בספר 'אמרי דעת', ח"ב):

"תניא אמר רבי גבריאל, פסם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שנשתברה, והייתי מצטער על תלמידי חכם שבה, ומונן? רבי עקיבא. וכשעליתי לבישה בא וישב ורן לפני בהלכה, אמרתי לו: "בני, מה העלך? אמר לי: דף של ספינה נדפמן לי, וכל לג שבא עלי נענעתי לו ראשיו!" (בבמות קכ"א.) - דף הסיום)

תקופה זו בה חיו ופעלו התנאים הקדושים האלה, נחשבת כאחת התקופות הקשות ביותר בחיי האומה הישראלית. בה אבדה היהדות את עצמאותה המדינית ומרכיזה הרוחני, מלכות הרשעה גזרה עליה גזירות שלא יכלה לעמוד בהם, גדולי האומה התאספו לטטם עצה איך להציל את האומה מאבדון רוחני, ולהציל את הספינה הישראלית מטביעה.

רבי עקיבא הקהיל קהילות ולימד תורה ברבים, עד שהצליח להחזיר את עטרת התורה ליושנה ולהעמיד נערים וארבעה אלף תלמידים.

רבי גמליאל בראותו, כי למרות הכל עומדת היהדות על קרקע מוצקת, ביקש לדעת את הסוד הגדול של רבי עקיבא, איך ובמה הצליח להעלות את קרנה של התורה? ועל כך כיוון שאלתו לרבי עקיבא: "בני, מה העלך? כלומר, גלה לי את הסוד אל הצלחתך להעלות הרמה הרוחנית של האומה?

על זה השיבו רבי עקיבא: "דף של ספינה נדפמן לי" כלומר, תרופה פשוטה מצאתי, הנהגית את לימוד ה"דף היומי" ברבים, ועל ידי כך הרמתי את קרן התורה ואת קרנה של היהדות כולה..."

לזכר ולע"נ מו"ז הגה"צ רבי מרדכי אהרן שיינברגר זצ"ל בן רבי יוסף חיים זצ"ל נלב"ע י"ח אב תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.